

Lokaliseringsutredning

Detaljplan för verksamhet vid Skogome

Upprättad:
2023-04-11

Upprättad av:
Tony Nielsen
Lena Kristiansson
Gunnar Stomrud

INNEHÅLL

1.	Bakgrund	3
2.	Syfte	3
3.	Nationella riktlinjer	3
	Plan- och bygglagen (PBL)	4
	Miljöbalken (MB).....	4
4.	Kommunala riktlinjer och beslut	4
	Översiktsplan.....	4
	Planbesked.....	6
5.	Brukningsvärd jordbruksmark	7
6.	Väsentligt samhällsintresse.....	8
7.	Ta annan mark i anspråk	8
	Avgränsning	8
	Verksamhetens krav	9
	Lokaliseringsalternativ.....	10
8.	Jordbruksmarkens värde enligt Översiktsplanen	14
9.	Ställningstagande.....	17
10.	Källor	18

1. BAKGRUND

Kriminalvården befinner sig idag i ett intensivt arbete med att möta det höga beläggningstrycket på landets anstalter och häkten. För att hantera platsbristen utökas Kriminalvårdens lokaler på flera olika sätt och fram till år 2031 planeras antalet ordinarie platser utökas från cirka 7 600 platser till cirka 10 100 platser. Utvidgningen av Skogome kriminalvårdsanstalt är en del av denna utökning och Kriminalvårdens generaldirektör fattade i november 2018 beslut om att en kapacitetsökning ska ske med minst 120 platser på anstalten. Sedan beslutet har antalet ytterligare utökats och i dagsläget planeras anstalten inrymma totalt cirka 480 klienter. Anstalten har idag 186 platser.

Befintliga bostadshus på kriminalvårdsanstalten byggdes på 50-talet och är tekniskt utjänta, varför de anses vara föremål för rivning. Då befintliga bostadshus rivs, samt att fler platser tillkommer, kommer kriminalvårdsanstalten att behöva utöka i storlek och markanspråk. Angränsande norr om anstalten finns jordbruksmark.

Specialfastigheter ansvarar för utveckling och planering av Kriminalvårdsanstalten Skogome.

2. SYFTE

Syftet med lokaliseringsutredningen är att redovisa utökningen av Skogome kriminalvårdsanstalt enligt Miljöbalken 3 kap 4 §. Förutsättningar redovisas kring att eventuellt ta jordbruksmark i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och varför dessa intressen inte kan tillfredsställas med annan lokalisering.

För att utreda detta ställs tre frågor som besvaras i lokaliseringsutredningen:

- Är aktuell jordbruksmark brukningsvärd?
- Behövs jordbruksmarken för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse?
- Kan detta behov tillfredsställas genom att ta annan mark i anspråk?

Lokaliseringsutredningen syftar även till att utvärdera ingreppet på jordbruksmarken enligt den princip som förklaras i Göteborgs stads gällande översiktsplan. Enligt översiktsplanen ska det göras en samlad bedömning av föreslaget ingrepp på jordbruksmarken enligt dess produktionsvärde, natur- och kulturvärde, sociala värden samt kretsloppsvärden och miljötjänster.

3. NATIONELLA RIKTLINJER

Lagstiftningen i plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB) pekar ut kommunen som ansvarig för att genomföra de viktiga avvägningarna kring den framtida mark- och vattenanvändningen inom kommunen. Lagstiftningen är också tydlig med att kommunerna ska vara restriktiva med exploatering av jordbruksmark. I den mån brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för exploatering ska det endast ske för väsentliga samhällsintressen.

Plan- och bygglagen (PBL)

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Översiktsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Med utgångspunkt i plan- och bygglagens andra kapitel ska kommunen göra en lokaliseringssprövning vid framtagandet av detaljplaner. Lokaliseringen av bebyggelse och verksamheter ska vara lämplig utifrån beskaffenhet, läge och behov. Frågor om kommunal ekonomi, hälsa, miljö, säkerhet och risker är centrala vid prövningen.

Miljöbalken (MB)

Miljöbalkens syfte är att styra mot en hållbar utveckling så att både nuvarande och kommande generationer ska få leva i en hälsosam och god miljö. Enligt MB 3 kap ska mark- och vattenområden ges den användning som den är mest lämpad för med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov.

Av MB 3 kap 4 § framgår att *"brukningsvärd jordbruksmark av nationellt intresse får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk"*. Utifrån Miljöbalken har alltså frågorna formulerats som besvaras i lokaliseringssutredningen:

- Är den aktuella marken *brukningsvärd jordbruksmark*?
- Behövs den aktuella marken för att tillgodose ett *väsentligt samhällsintresse*?
- Kan behovet tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att *annan mark tas i anspråk*?

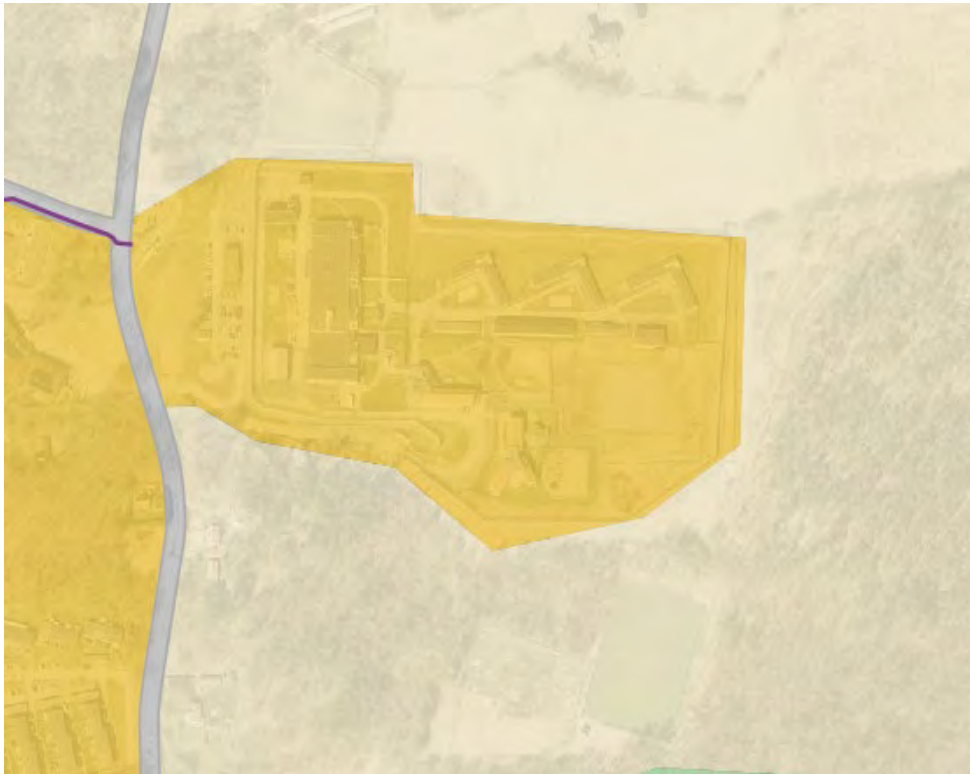
4. KOMMUNALA RIKTLINJER OCH BESLUT

Översiktsplan

Göteborgs stads översiktsplan godkändes av kommunfullmäktige den 19 maj 2022 och anger kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras. Den pekar ut en riktning för hur kommunen ska utvecklas på lång sikt samtidigt som den vägleder beslut här och nu.

Markanvändningskartan

Markanvändningskartan anger befintlig kriminalvårdsanstalt som *Blandad stadsbebyggelse* inom *Övriga mellanstaden*. På områdena runt omkring anstalten anges *Kust- och landsbygd*. Kust- och landsbygden består till stor del av natur- och jordbruksområden med inslag av spridd bebyggelse. Inom området ska natur-, kultur- och friluftsvärden, samt förutsättningarna för areella näringar, värnas.

Kartbild över översiktsplanens markanvändningskarta. Gula områden anger Blandad stadsbebyggelse och ljusgula områden anger Kust- och landsbygd.

Norr om kriminalvårdsanstalten är jordbruksmarkerna markerade som särskilt värdefulla för areella näringar. I beskrivningen för areella näringar anges, förutom formulering från 3 kap 4 § MB, att åtgärder som försvårar eller förhindrar jordbruksverksamhet ska undvikas så långt som möjligt. Översiktsplanen anger att om byggande på jordbruksmark övervägs ska en samlad bedömning av ingreppet göras utifrån jordbruksmarkens värden enligt följande:

- Produktionsvärde
- Natur- och kulturvärden
- Sociala värden
- Kretsloppsvärden och miljötjänster

Kartbild över areella näringar i översiktsplanen. Gula, kryssade områden anger jordbruksmark.

Jordbruksmark

Enligt översiktsplanen levererar jordbruksmark en av de viktigaste ekosystemtjänsterna. Jordbruksmarkens värde utgörs både av vad den kan producera och av dess värde för natur- och kulturmiljön såsom landskapsbild och sociala värden. Jordbruksmark är dessutom en resurs för kretslopp och robusthet genom att vatten och våtmarker kan rena och fördröja dagvatten och fungera som en resurs för odling i en klimatosäker framtid. Jordbruksmarkens möjligheter till odling, rekreation, utbildning och rehabilitering har stor betydelse för att stärka stadens attraktionskraft. Jordbruksmark använd också till att producera foder, vilket hindrar att marken växer igen och underlättar möjligheten att ställa om till livsmedelproduktion vid behov. Vid planering som berör jordbruksområden ska miljö kvalitetsmålet för odlingslandskap och våtmarker beaktas.

Planbesked

Den 15 mars 2022 beslutade byggnadsnämnden att inleda detaljpaneläggning för verksamhet vid Lillhagsvägen (Skogome 2:2 m fl) inom stadsdelen Skogome och att planarbetet bedöms påbörjas 2023. I tjänsteutlåtandet till beslutet framgår att förslaget till detaljplan behöver bearbetas med syfte att komprimera eller undvika intrång på jordbruksmarken. Om det inte går att undvika intrång på jordbruksmarken behöver det motiveras.

5. BRUKNINGSVÄRD JORDBRUKSMARK

Detta avsnitt besvarar om aktuell jordbruksmark är brukningsvärd.

Område inom vit markering står inför bedömning om brukningsvärd jordbruksmark.

Jordbruksmark är åker eller betesmark som vi delvis skapat genom röjande, sänkande av sjöar, brukande och investeringar i markvård såsom dränering, mulluppbbyggnad med mera. Möjligheterna att odla upp och skapa ny jordbruksmark är idag begränsade i den meningen att den mest lämpliga jorden redan odlas och ytterligare omvandling till jordbruksmark står i konflikt med andra mål. Därför är det viktigt att hushålla med denna resurs precis som all hushållning av mark – den ska användas till det den är mest lämplig för.

När jordbruksmarken exploateras och hårdgörs för bebyggelse eller infrastruktur kan den i princip inte återtas till livsmedelsproduktion. Det praktiska förfarandet och kostnaderna omöjliggör att jorden åter odlas upp. Exploatering av jordbruksmark genom hårdgörning skiljer sig på så sätt från annan ändrad markanvändning – det är en irreversibel process som tar mark ur livsmedelsproduktionen.

Rättspraxis är att jordbruksmark som brukas, oavsett om och hur den brukas, är brukningsvärd i lagens mening. För att jordbruksmark ska klassas som brukningsvärd krävs att marken har brukats i närtid och att den ska ingå i ett sammanhängande jordbrukslandskap som brukats. Från Lantmäteriets kartdatabas över äldre kartor i området går det tydligt att urskilja att aktuell jordbruksmark varit i bruk under en lång tid, samt att den ingår i ett sammanhängande jordbrukslandskap.

Bedömningen är alltså att aktuellt område består av *brukningsvärd jordbruksmark*.

6. VÄSENTLIGT SAMHÄLLSINTRESSE

Detta avsnitt besvarar om planerad kriminalvårdsanstalt är väsentligt samhällsintresse.

Kriminalvården är en statlig myndighet med ansvar för häkten, fängelser och frivård och arbetar för att göra samhället säkrare, tryggare och att minska återfall i brott. Detta formuleras av lagar, förordningar och föreskrifter. Kriminalvården lyder under regeringen och hör till Justitiedepartementets ansvarsområde.

Kriminalvården är framför allt en institution för att vårda och omhänderta de intagna. De intagna behöver vård och stöttning för ett liv utan brott efter avtjänat straff. Det är av stort intresse för samhället att intagna får den vård de behöver för att förebygga återfall i brott och att bryta den onda cirkeln.

Kriminalvården är en beredskapsmyndighet enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) sedan 1 oktober 2022. Det innebär att myndigheten har särskild betydelse för samhällets civila beredskap. Myndigheten ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

Kriminalvårdens arbete är alltså en förutsättning för vårt öppna samhälle. Kriminalvården har ett statligt formulerat ansvar för att göra vårt land säkrare och tryggare vilket genomförs i första hand genom förvaring av brottsdömda samt även genom systematiskt och kontinuerligt arbete med att stötta de intagna till ett liv utan brott efter avtjänat straff. Därmed bedöms planerad kriminalvårdsanstalt vara ett *väsentligt samhällsintresse*.

7. TA ANNAN MARK I ANSPRÅK

Detta avsnitt besvarar om behovet kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk.

Avgränsning

Anstalten ska utökas, samtidigt som verksamheten fortsatt måste kunna bedrivas under byggtiden. Det ställer krav på förflyttningar av boendeplatser under byggtid och etappindelning av rivning och uppförande av byggnader. Detta går inte att genomföra enbart genom att bebygga och förtäta inom befintligt anstaltsområde, utan anstalten måste expandera utanför befintliga gränser, med ett intakt perimeterskydd för den verksamhet som pågår.

Det rimligaste antagandet är att utgå ifrån lokaliseringen av den befintliga kriminalvårdsanstalten i Skogome vid utökning av antalet platser. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det ett mer resurseffektivt markutnyttjande att använda den anläggning som finns där redan idag, snarare än att hitta en helt annan lokalisering och därmed sprida ut Kriminalvårdens infrastruktur. Därmed har frågan om att kunna ta annan mark i anspråk avgränsats till att omfatta kringliggande mark vid befintlig anstalt i de fyra väderstrecken. Att söka nya platser utanför detta är inte aktuellt.

Verksamhetens krav

För att möta samhällets krav på en utbyggd kriminalvård kommer den utvidgade Skogome-anstalten behöva rymma många fler klienter än dagens anstalt. Kriminalvården bedriver en speciell verksamhet på platsen – frihetsberövade män som under en period av sitt liv ofrivilligt befinner sig inlåsta tillsammans med varandra. Kriminalvårdens uppgift är dels att förvara klienterna på ett tryggt sätt under avtjänandet av straff, dels att skapa förutsättningar för att stötta klienterna i ett liv utan brott efter avtjänat straff. Detaljplanen har en viktig uppgift i att skapa en trygg och säker anstalt som ger personalen bästa möjliga förutsättningar att bedriva modern kriminalvård.

För att kunna bedriva verksamheten finns det ett antal krav på hur anstalten rent fysiskt ska utformas. Anstalten måste utformas på ett **samlat, säkert och centraliserat sätt** för att kunna skapa:

- Så korta avstånd som möjligt
- God överblickbarhet och logistik för personalen
- Möjlighet att kunna separera olika klientflöden
- Goda möjligheter för klienterna till utevistelse
- Bra och tydliga flöden för besökare

Förutom dessa punkter finns det krav om en avröjd yta 30 meter utanför det yttre perimeterskyddet för att kunna se ifall någon obehörig har kontakt med klienter, samt för att hindra att höga träd faller och skadar perimeterskyddet. För att verksamheten inte ska bli för långsträckt är det viktigt att expansionen sker åt två håll.

Lokaliseringsalternativ

Utökning västerut

Det är inte lämpligt att utöka anstalten västerut, då det direkt avgränsas av befintlig bebyggelse och Lillhagsvägen, samt det planerade bygget av Rättsmedicinalverket. Rättsmedicinalverket kommer placeras precis utanför Kriminalvårdsanstaltens västra perimeterskydd och därmed är en expansion av anstalten västerut omöjligt.

Utökning norrut

Området norr om anstalten består av brukningsvärd jordbruksmark och med tanke på den biotopskyddade och naturvärdesklassade Skogomebäcken, är det inte lämpligt att utöka anstalten längre norrut än till ett respektavstånd till bäcken. Jordbruksmarkens värde enligt översiktsplanens kriterier presenteras i ingående detalj i utredningens nästa avsnitt.

Ur ett verksamhetsperspektiv uppfylls de uppsatta kraven av en expansion norrut. Det kan skapas korta avstånd från befintliga och nya funktioner; det kan skapas god överblickbarhet och det är möjligt att samla respektive separera klientflöden; det finns goda möjligheter att skapa utevistelse för klienterna och det går att utforma tydliga flöden för besökare. Utökningen har även ekonomiska fördelar för verksamheten, med anledningen av att det är mindre personalkrävande genom en centralt samlad anstalt med kortare avstånd.

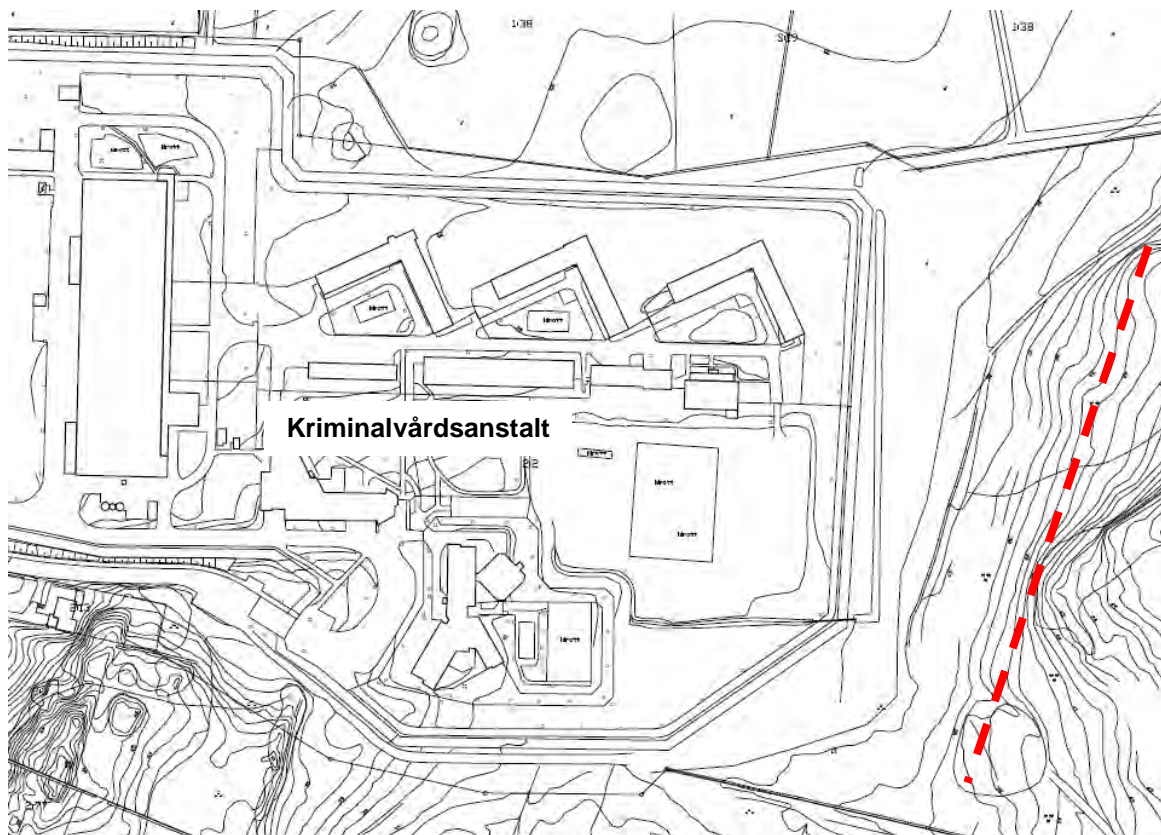
Utökning österut

Området öster om anstalten består till största del av skogsmark med kuperad mark som stiger österut, med påtagliga höjdskillnader. Enligt en Naturvärdesinventering utförd av Tyréns, 2022 finns det kända naturvärden i området med klassningen 4 – visst naturvärde, i form av medelålders flerskiktad trivallövskog med inslag av död ved. Skogomeanstalten har skapat flera högstubbar i området för att flytta dit den rödlistade arten mindre hackspett, som nu finns i området.

Naturvärdesobjekt enligt Naturvärdesinventering. Orange visar klass 3 och gult visar klass 4.

Utifrån verksamhetens krav bedöms en expansion vara möjlig österut, men då i begränsad utsträckning med anledning av att det riskerar bli för långa avstånd mellan anstaltens olika delar. Med funktioner som idag huvudsakligen är placerade i väst-östlig riktning blir det även svårt att separera klientflöden samt skapa tydliga flöden för besökare. Dessutom utgör de stigande höjdkurvorna problem med att ge god överblickbarhet och logistik och skulle således innebära väldigt mycket sprängningar för att nå önskvärda höjdnivåer. Så omfattande sprängningar i naturområdet är inte lämpliga.

Röd linje indikerar höjdskillnader som begränsar anstaltens utökande åt öst.

En utökning österut innebär att stora delar av skogen behöver avverkas mot bostadsområdet Backatorp i öst, med anledning av den 30 meters breda zon från yttre perimeterskyddet som ska vara fri från träd. Skogen nyttjas frekvent av boende i Backatorp, och en avverkning av skogen skulle påverka närboendes tillgång till natur- och rekreationsområden.

Specialfastigheter tog fram flera förslag under 2019 på hur anstalten kan expandera österut, utifrån möjligheten att expandera helt inom egen fastighet. Det har bedömts vara olämpligt att genomföra med tanke på verksamhetskraven.

Bedömningen är att en viss utökning österut är möjlig men begränsad på grund av höjdskillnader, skogens natur- och sociala värden, samt för att inte få en alltför långsträckt verksamhet.

Utökning söderut

Området söderut består av skogsmark, en nyanlagd fotbollsplan, Skogome Odlaiförening och ett fåtal bostadshus. Ytterligare längre söderut pågår det just nu byggnation av ny förskola samt radhus intill Lillhagsparken. Detaljplanen för området vann laga kraft 2013 (akt: 1480K-II-5214). För att kunna uppnå verksamhetskraven bör anstalten inte utökas ända ut mot nybyggnationen av radhus, vari även den träd fria skyddszonen måste medräknas. En utökning åt söder skulle kunna innebära påverkan på den sociala miljön för närboende. Att anstalten kommer närmre befintliga bostäder kan innebära en ökad känsla av otrygghet för boende.

Fotbollsplanen är uppförd av Park- och naturförvaltningen och är en kompensationsåtgärd för den nya bebyggelsen som tillkommer i Lillhagsparken. Fotbollsplanen anlades år 2022 och är bokningsbar. Om kriminalvårdsanstalten ska expandera söderut måste Staden peka ut en ny plats för fotbollsplan i Skogome. Vid expansion söderut måste även kolonilotterna i Skogome Odlarförening behöva omlokaliseras. Sammantaget bedöms det således medföra väldigt stor påverkan för boende i Skogome och Lillhagen samt för idrotts-, fritidslivs- och rekreationsmöjligheterna om anstalten utökas söderut. Att flytta på en så ny fotbollsplan kan dessutom betraktas som dåligt utnyttjande av stadens resurser, med svårigheter att finna ny lämplig placering.

Anstalten kan till viss del utökas söderut på enbart skogsmark utan att ianspråkta de befintliga funktionerna, men det blir då svårt att utifrån verksamhetskraven utforma anstalten på ett samlat, säkert och centraliserat sätt. Stora delar av skogen kommer dessutom att behöva avverkas, med anledning av den 30 meters breda zonen från yttre perimeterskyddet som ska vara fri från träd. Även här finns naturvärde, klass 4, enligt genomförd Naturvärdesinventering som skulle påverkas.

8. JORDBRUKSMARKENS VÄRDE ENLIGT ÖVERSIKTSPLANEN

Om jordbruksmark övervägs bebyggas ska det enligt Göteborgs stads översiktsplan göras en samlad bedömning av ingreppet utifrån jordbruksmarkens värde. Värdena som ska bedömas är jordbruksmarkens produktionsvärde, natur- och kulturvärde, sociala värden samt kretsloppsvärden och miljötjänster. Denna bedömning har gjorts för området markerat nedan, vilket är cirka 3 hektar stort och utfört utifrån jordbruksmarkens nuvarande förutsättningar, per årsskiftet 2022/2023.

Produktionsvärde

För åkermark är produktionsaspekten viktig. Jordar som varaktigt kan bidra med relativt höga skördar är i produktionshänseende viktigare än andra. År 1971 genomförde dåvarande Lantbruksstyrelsen en klassning av all jordbruksmarks produktionsvärde i Sverige enligt en tiogradig skala, genom att se statistik på markens ekonomiska avkastningsvärde. Syftet med graderingen var att den skulle vägleda kommuner i avvägningar mellan användningen av marken för jordbruk och andra samhällsintressen. Jordbruksverket har gett jordbruksmarken på Hisingen Klass 4, vilket är relativt genomsnittligt sett till jordbruksmark i Sverige.

För närvarande odlas inga grödor på jordbruksmarken vilket heller inte har gjorts under lång tid. Jordbruksmarken antas istället användas som antingen betesmark eller för vallodling, vars värde

istället är bland annat den biologiska mångfalden och landskapsperspektivet. Men vad gäller produktion bedöms aktuell jordbruksmark hysa lågt värde. Därmed anses ingreppet på jordbruksmarkens produktionsvärde vara lågt.

Natur- och kulturvärde

Överallt i jordbrukslandskapet finns spår från tidigare bruk. Det kan vara åkerholmar, diken eller stenmurar. Dessa lämningar är viktiga för förståelsen av landskapet och det kontinuerliga bruket av jordbruksmarken har också ett värde i sig.

Aktuell jordbruksmark hyser kulturhistoriskt intressanta värden. Skogomebäcken avgränsar området mot det fortsatta jordbrukslandskapet i norr och bäckens form är troligen ett resultat av dikning. På marken finns även två åkerholmar och i områdets västra gräns finns en trädallé, vilka alla är objekt som klarlagts som biotopskyddade i naturvärdesinventering. Jordbruksmarken kan sägas vara en pusselbit i att läsa av landskapet kring Skogome. Det kan dock sägas att kriminalvårdsanstalten redan idag påverkar upplevelsen av det historiska jordbrukslandskapet och Skogomebäcken samt trädallén kommer fortsatt att kunna utgöra naturliga avgränsningar i landskapet vid en utökning av anstaltsområdet. Själva ingreppet av ett utökat anstaltsområde anses därmed ha låg påverkan på jordbruksmarkens natur- och kulturvärden.

Natur- och kulturhistoriskt intressanta värden. Blå linje indikerar Skogomebäcken, röd linje indikerar trädallén och gula cirklar markerar åkerholmar.

Sociala värden

Inga naturliga gångstråk eller rörelsemönster kopplar an till aktuellt jordbruksområde, samt att området upplevelsemässigt redan idag starkt präglas av kriminalvårdsanstalten som angränsar i söder. Således bedöms jordbruksmarken inte vara särskilt socialt värdefull då den inte inbjuder till vistelse eller sociala aktiviteter, samt att anstaltens höga stängsel och utformning kan ge känslor av obehag och otrygghet. Mark norr om anstaltsområdet används idag för småskalig odling, med högt socialt värde. Skogomebäcken och trädallén kan fortsatt utgöra naturliga avgränsningar mot

dessa odlingsmarker vid en utökning av anstaltsområdet. Aktuell jordbruksmark anses hysa lågt socialt värde och ingreppet bedöms således ha låg påverkan på sociala värden.

Kretsloppsvärden och miljötjänster

All jordbruksmark bidrar med positiva miljötjänster. Marken utjämnar vattenflöden, binder koldioxid, producerar syre och renar luften. Deras växtlighet lagrar koldioxid, bidrar till ekologisk stabilitet och verkar som brygga för insekter och andra djur mellan olika områden. En rik flora är viktig för alla pollinerande insekter.

Den aktuella ytan bedöms ha låga kretsloppsvärden och miljötjänster. Ytan har god egenskap att omhänderta vattenmängder, dock finns det kring ytan få hårdgjorda ytor och behovet av lokal vattenhantering i området är låg. Marken antas inte innehålla en rik flora.

Ingreppet av anstalten på värdet bedöms som måttligt. Många miljötjänster såsom lagring av koldioxid och brygga för insekter och djur kommer försämrats av en exploatering. Det finns dock en möjlighet att med den nya utformningen skapa mer värden för att gynna biologisk mångfald, så som att plantera en större variation av arter och pollinerande växter inom kriminalvårdsanstalten.

Samlad bedömning av ingreppet utifrån jordbruksmarkens värde

Den samlade bedömningen, utifrån kriterierna uppsatta i översiktsplanen, är att ingrepp av ett utökat anstaltsområde har *låg* påverkan på aktuell jordbruksmark. Utifrån bedömningen framgår det att jordbruksmarken redan idag präglas av Skogomeanstalten och att merparten av de befintliga värdena – så som de natur- och kulturvärden som bäcken och allén utgör – fortfarande kan bibehållas vid en utökning. Störst påverkan bedöms bli den måttliga påverkan på jordbrukets kretsloppsvärden och miljötjänster.

9. STÄLLNINGSTAGANDE

Eftersom ingreppet bedöms ha lågt värde enligt Översiktsplanens kriterier, samt att det enligt lokaliseringsperspektivet även är fördelaktigt för verksamhetskraven, är bedömningen i denna utredning att *jordbruksmarken får tas i anspråk för anstaltens expansion*.

Eftersom expansionen lämpligen ska ske åt två håll för att inte skapa en så långsträckt verksamhet, är bedömningen att expansionen bör ske åt nord och åt öst utifrån motiven gällande befintliga miljöer och rådande verksamhetskrav beskrivna för de olika lokaliseringsalternativen.

Ställningstagandet sammanfattas enligt kartan nedan:

- Röd markering visar befintlig kriminalvårdsanstalt.
- Gul markering visar var det bedöms möjligt att expandera anstalten.
- **Vit markering visar mest lämplig utökning av anstaltsområdet i två riktningar för att kunna utforma anstalten på ett samlat, säkert och centraliserat sätt innanför perimeterskydd.**
- Övriga gula ytor kan brukas av kriminalvårdsanstalten, fast då utanför perimeterskydd, så som parkeringsplats och personalvilla.
- Textbubblor anger anledning till utökningens avgränsning.

10. KÄLLOR

Göteborgs Stad. (2022). *Byggnadsnämndens protokoll, §91 Planbesked för verksamheter vid Lillhagsvägen (Skogome 2:2 m.fl) inom stadsdelen Skogome.*

[https://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/34E444C9B0FFE270C125880E005059FC/\\$File/Protokoll%2020220315%20m%20bilagor%20WEBB.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/34E444C9B0FFE270C125880E005059FC/$File/Protokoll%2020220315%20m%20bilagor%20WEBB.pdf?OpenElement).

Göteborgs Stad. (2022). *Översiktsplan för Göteborg.* oversiktsplan.goteborg.se.

Jordbruksverket. (2023). *Jordbruksmarkens värde.*

<https://www2.jordbruksverket.se/download/18.352c057214f2288b85cf16be/1439541455348/ovr362.pdf>.

Jordbruksverket. (2021). *Värdering av jordbruksmark i planprocessen.*

<https://jordbruksverket.se/download/18.4137e45617d4ac03597d469b/1637920970680/Slutredovisning-mmr-projekt-vardering-jordbruksmark-tga.pdf>.

Kriminalvården. (2023). www.kriminalvarden.se.

Lantbruksstyrelsen. (1971). *Översiktlig gradering av åkermarken i Sverige.*

https://jordbruketisiffror.files.wordpress.com/2013/10/akerklassificering_19710211.pdf.

Lantmäteriet. (2023). www.lantmateriet.se.

Sveriges riksdag. (2010). *Plan- och bygglag (2010:900).* www.riksdagen.se.

Sveriges riksdag. (1998). *Miljöbalk (1998:808).* www.riksdagen.se.

Tyréns. (2022). *Naturvärdesinventering Skogome.*